

OCENIANIE KSZTAŁTUJĄCE w edukacji wczesnoszkolnej a nauczanie zdalne

Radomski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli

ul. J. Słowackiego 17, 26-600 Radom

www.rodon.radom.pl e-mail: rodon@rodon.radom.pl

OCENIANIE

- ▶ Po co oceniamy?
- ▶ 2 powody dla których lubisz oceniać.
- ▶ 2 powody dla których nie lubisz oceniać.

Ocenianie Kształtujące to

„Częste, interaktywne ocenianie wiedzy i postępów ucznia, mające na celu **określenie potrzeb** związanych z uczeniem się i przystosowaniem do nich nauczania.”

Przeciwstawne ocenianiu sumującemu,
zewnętrznemu.

Ocenianie kształtujące

- ▶ to sposób pracy nauczyciela i uczniów, który polega na systematycznym pozyskiwaniu informacji o przebiegu procesu uczenia się. Dzięki niemu nauczyciel może modyfikować dalsze nauczanie i dawać uczniom informację zwrotną pomagającą im w nauce.
- ▶ **Celem oceniania kształtującego jest pomaganie uczniom w uczeniu się (a nie realizowanie programu).**

Prof. John Hattie, zajmujący się procesami edukacyjnymi

- ▶ przeanalizował około 50 tys. badań, które objęły ponad 200 mln uczniów. Porównywał efekty różnych działań podejmowanych w nauczaniu w celu poprawy wyników i ułożył je na jednej skali, aby odpowiedzieć na pytania: Co i w jakim stopniu wpływa na uczenie się uczniów? Co ma istotny wpływ na ich osiągnięcia?
- ▶ **Najlepsze rezultaty przynoszą:**
 - ▶ monitorowanie nauczania,
 - ▶ eksponowanie celów lekcji i kryteriów sukcesu,
 - ▶ przekazywanie informacji zwrotnej
 - ▶ pozytywne relacje nauczyciel- uczeń.
- ▶ Według opisanych wyżej badań **zadania domowe mają znikomy wpływ na poprawę procesu uczenia się, a głęboki sens ma skoncentrowanie wysiłków na tym, aby uczeń wynosił jak najwięcej wiedzy i umiejętności z lekcji.**

Według prof. Geralda Hüthera

- ▶ specjaliści w dziedzinie neurobiologii, proces uczenia się staje się efektywny wtedy, gdy to uczeń jest odpowiedzialny za naukę i ukierunkowanie swojego rozwoju.
- ▶ Rolą nauczyciela powinno być udzielanie uczniowi wsparcia oraz monitorowanie jego postępów.
- ▶ Metoda OK jest jednym ze sposobów realizacji tego założenia.

- ▶ Do stosowania oceniania kształtującego, w szczególności do udzielania uczniom informacji zwrotnej, zobowiązuje nauczycieli Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

Informacja zwrotna a motywowanie dziecka

- ▶ Nauka zdalna może być okazją do uświadomienia sobie, co motywuje dzieci do nauki.
- ▶ Jest to też moment, w którym rodzice mogą zauważyć i docenić rolę informacji zwrotnej udzielanej przez nich dzieciom.
- ▶ Z konieczności nasze ocenianie sumujące będzie rzadkie. Nie może więc być jedynym motywatorem.
- ▶ Rodzic może uświadomić sobie, jak trudne również dla nauczyciela może być ocenianie.

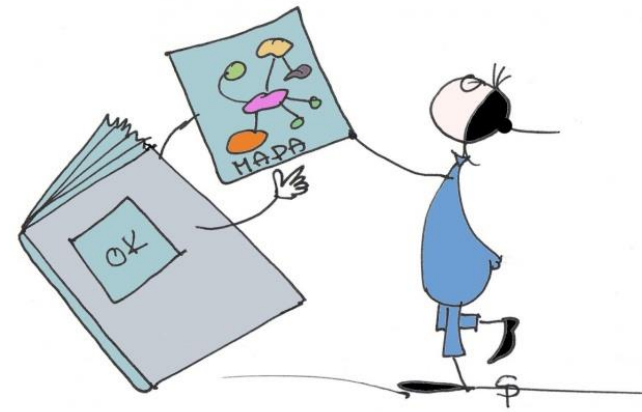
Ocenianie kształtujące to dawanie informacji pomagającej w uczeniu

Nauczyciel, który stosuje ocenianie kształtujące:

- ▶ określa cele lekcji i formułuje je w języku zrozumiałym dla ucznia
- ▶ ustala wraz z uczniami kryteria oceniania, czyli to, co będzie brał pod uwagę przy ocenie pracy ucznia
- ▶ formułuje pytania kluczowe
- ▶ stosuje efektywną informację zwrotną
- ▶ wprowadza samoocenę i ocenę koleżeńską

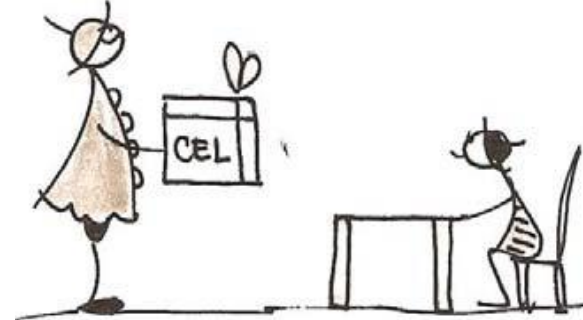
buduje atmosferę uczenia się, pracując z uczniami

Lekcje z OK

- ▶ Cele lekcji wg planu
- ▶ Cele lekcji w języku ucznia
- ▶ Kryteria, czyli na co będę zwracał uwagę przy ocenianiu
- ▶ Pytania kluczowe dla ucznia takie, które go zaciekawia
- ▶ Przebieg lekcji, w tym metody i formy
- ▶ Dodatkowe ćwiczenia dla uczniów, którzy pracują szybciej
- ▶ Materiały i pomoce dydaktyczne
- ▶ Treść pracy domowej, samodzielnej lub niesamodzielnej
- ▶ Informacja zwrotna - niezbędna do procesu nauczania i uczenia się

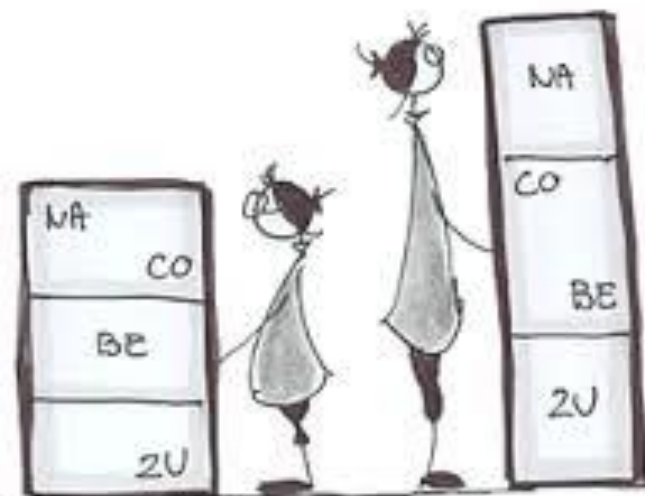
Cel

- ▶ Jaki cel chcesz osiągnąć?
- ▶ Po co chcesz nauczyć tego swoich uczniów?
- ▶ Sformułuj cel w sposób ciekawy i jasny dla ucznia i zapoznaj go z nim.
- ▶ Na koniec lekcji, (a czasem również w trakcie) sprawdź z uczniami, czy cel został osiągnięty.

Określ kryteria oceniania/sukcesu

- ▶ Na co be/ędziemy zwracać uwagę/nacobezu
- ▶ Możesz to zrobić razem z uczniami.
- ▶ Czym ja, uczeń mam się wykazać, aby otrzymać ocenę 6, a 5, 4,
- ▶ (Jaką ocenę ja, uczeń chcę uzyskać? 6, 5,...?
A może ten przedmiot nie jest
moją silną stroną/pasją,
może wystarczy mi 3?
Wiem, co zrobić, aby uzyskać
tę ocenę).

"nacobezu"

Określanie "nacobezu" do lekcji jest korzystne:

- ▶ dla nauczyciela, gdyż nie zajmuje się zagadnieniami drugorzędnymi, z góry wie, co i jak będzie oceniać,
- ▶ odpowiednio dobiera rodzaj pracy podlegającej ocenie
- ▶ dla ucznia, gdyż dokładnie wie, jakie wiadomości i umiejętności musi opanować i na jakim poziomie, aby uzyskać zadowalającą go ocenę.

Pytania kluczowe

- ▶ Zastanów się, jakie pytania zadasz uczniom, aby trafić do ich serca i rozumu.
- ▶ Wskaż użyteczność wiedzy, którą macie wspólnie uzyskać (prawdziwą z punktu widzenia ucznia).

Informacja zwrotna

Po każdej lekcji sprawdź,
czy osiągnąłeś założony cel.

Poleć uczniom dokończenie zdania:

- Dziś nauczyłem się
- Zrozumiałem, że.....
- Przypomniałem sobie, że.....
- Zaskoczyło mnie, że.....
- Dziś osiągnąłem założony cel, gdyż.....

Informacja zwrotna ustna

- daje większą możliwość bezpośredniej rozmowy między uczniem a nauczycielem,
- pozwala wyjaśnić wątpliwości dotyczące pracy ucznia,
- umożliwia lepsze poznanie sposobu myślenia i metod pracy ucznia,
- stwarza warunki do lepszego poznania się ucznia i nauczyciela.

Informacja zwrotna

Informacja zwrotna jest istotna również dla rodziców.

Jasna i w czytelny sposób sformułowana umożliwia rodzicom:

- śledzenie postępów dziecka w nauce
- udzielenie mu pomocy czy zmotywowanie go do poprawy wyników.

Informacja zwrotna w OK

- ▶ Nie jest oceną ucznia lecz efektów jego pracy.
- ▶ Warunkiem koniecznym przyjęcia krytyki pracy jest przekonanie ucznia, że nauczyciel go akceptuje i zależy mu na nim.

Informacja zwrotna w OK

- ▶ Wskazanie i docenianie dobrych elementów pracy ucznia.
- ▶ Odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia
- ▶ Jak to powinno zostać poprawione
- ▶ Przedstawienie wskazówek, jak uczeń powinien pracować dalej

Informacja zwrotna

- ▶ Informacja zwrotna
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=4q3SpfC7KyY>
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=-iW0fBsfiYTQ>
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=XLYpfRhUPnQ>

Informacja zwrotna w OK

- Kultura przekazywania informacji
kanapka 😊

pozytywny komentarz

strefa rozwoju

pozytywny komentarz

Kiedy i jak

- przy całej klasie?
- indywidualnie?

IZ ma wzmacniać ucznia.

Ocena koleżeńska

- ▶ Zawsze do podanych kryteriów
- ▶ W dobrej atmosferze kultury klasy

Uczniowie uczą się:

- uwzględniania kryteriów,
- umiejętności dawania informacji zwrotnej,
- umiejętności przyjmowania tej informacji,
- uwzględniania wskazówek w swojej pracy,
- twórczej pracy,
- pracy w grupie

Samooocena

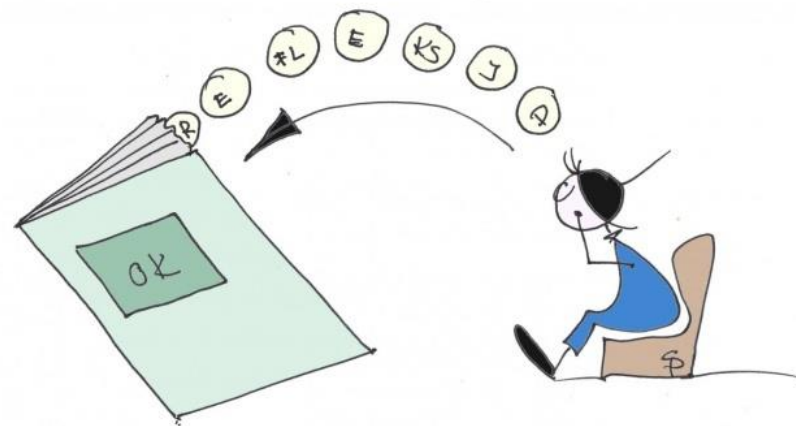
Celem samooceny jest refleksja:

- ▶ Co już umiem?
- ▶ Nad czym mam pracować?
- ▶ Co powinienem zmienić w swoim sposobie uczenia się?
- ▶ Jakie powinienem przyjąć postanowienie na przyszłość?

Informacja zwrotna

- ▶ A teraz Ty dokończ (sobie lub nam) te zdania...
- Dziś nauczyłem się ...
- Zrozumiałam, że...
- Przypomniałam sobie, że...
- Zaskoczyło mnie, że...
- Dziś osiągnąłem założony cel, gdyż...

Co służy OK?

- ▶ Edukacja polega na zmianach – zaplanuj je
- ▶ Poznaj potrzeby uczniów. Znając je, masz szansę na kierowanie ich uczeniem się
- ▶ Twoim zadaniem jest rozwijanie wiedzy uczniów, nie pomnażanie ich wiadomości
- ▶ Wiedza uczniów nie jest sumą lecz systemem wiadomości
- ▶ Taksonomia – zasada porządkowania elementów większej całości
- ▶ Cele operacyjne – podlegają ocenianiu i sprawdzeniu

Efekty OK

Bibliografia

- ▶ D. Sterna: Ocenianie kształtujące w praktyce, CEO, 2006
- ▶ B. Niemierko: Kształcenie szkolne, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, 2007
- ▶ K. Stróżyński: Ocenianie szkolne dzisiaj, WSiP
- ▶ M. Taraszkiewicz: Jak uczyć lepiej, czyli refleksyjny praktyk w działaniu. CODN 1999
- ▶ <https://www.nowaera.pl/oferta-edukacyjna/reforma-2017/szkola-podstawowa/chemia/ok-czas-na-ocenianie-ksztaltujace>
- ▶ <http://www.ceo.org.pl/pl/ok>
- ▶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
- ▶ <https://slideplayer.pl/slide/409355/>

mgr Bożena Jankowska

doradca metodyczny

Radomskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli

bozena.jankowska@rodon.radom.pl

